

KRONOLOGISK ÖVERSIKT DANMARK 1940–1944

9 april 1940 – Tyska trupper besätter Danmark. Protektoratstiden startar. Danmark hade ett nazistparti (DNSAP) men detta parti kom aldrig att spela någon större roll under den tyska ockupationen. En sällsynt seger för DNSAP var dess roll i att organisera rekryteringen till Waffen-SS och Frikorps Danmark (Frikorps Danmark). Vid valet 1943 fick de endast 2,1 % av rösterna och tre mandat i Folketinget. Efter andra världskrigets slut upplöstes partiet officiellt i maj 1945 och förlorade nästan allt sitt folkliga stöd

1940 – Churchillgruppen bildas (elever från Aalborgs domskola – sju pojkar i åldrarna 14–26 år). Många mindre aktioner – mordbrand, skadegörelse och vapenstöld. T.ex. förstörde tyska vägskyltar – målade antinazistiska slagord. Ett flertal medlemmar arresterades i maj 1942. Sågade sönder gallret och smet ut 19 gånger innan de blev igenkända. Hårda fängelsestraff, men ingen avrättades.

1941 juni – KOPA (Kommunistiska Partisaner). Bildades i Köpenhamn i samband med Operation Barbarossa av kommunister och tidigare Spanienfrivilliga. Från och med **våren 1943 ändrades namnet (BOPA – Borgerlige Partisaner)** och man rekryterade även icke-kommunister. Man började fungera som en paraplyorganisation för en mängd mindre organisationer med samma mål, politiskt ursprung åsidosatt. Gruppen hade som mest ungefär 125–175 medlemmar, utförde över tusen aktioner och 38 medlemmar stupade. En vanlig BOPA-gren utgjordes av runt 5–6 grupper à 6–7 man. Personalen byttes ofta ut, eftersom man efter en kort tid som aktiv motståndsmän ofta antingen tillfångatogs av de tyska säkerhetsstyrkorna eller flydde till Sverige för att undkomma arrestering. BOPA tillverkade till viss del sina egna vapen, däribland Sten (kulsprutepistol).

1941, 29 juni – dagar efter invasionen av Sovjetunionen, grundades **Frikorps Danmark** som en kår av danska frivilliga för att bekämpa Sovjetunionen. Frikåren Danmark upprättades på initiativ av SS och DNSAP. En studie från 1998 visade att den genomsnittliga rekryten till Frikåren i Danmark var nazist, medlem av den tyska minoriteten i Danmark, eller båda, och att rekryteringen var mycket bred socialt. Historikern Bo Lidegaard noterar: "*Relationen mellan befolkningen och kåren var iskallt, och legionärer på ledighet hamnade gång på gång i*

slagsmål, där civila mötte kårens frivilliga med massiv förakt." Lidegaard anger följande siffror för 1941: 6 000 danska medborgare hade anmält sig till tysk armétjänst; 1 500 av dessa tillhörde den tyska minoriteten i Danmark.

1942, oktober: Telegramkrisen Hitler blir förolämpad av den danske kungen efter att ha lyckönskat honom på hans födelsedag. Kung Christians svar var mycket kort "*Spreche Meinen besten Dank aus. Chr. Rex*" ("*Ger mitt bästa tack. kung Christian*")

1942 – Danmark kallas "*fiendeterritorium*" av Tyskland – varför? Ett flertal sabotage samt en reaktion på att kriget börjar köra fast...

1943, februari – Schalburgkorpset var en kår bestående av danskar i tysk tjänst som verkade i Danmark under den tyska ockupationen under andra världskriget. Kåren bildades i februari 1943 och personalen rekryterades ur frikåren och bland danska nazister. Delvis värvades även kriminella element. Kåren var det viktigaste redskapet för terrorn mot civilbefolkningen i Danmark och användes av Gestapo bland annat till angiveri, politiska mord och kontrasabotage. För sådana handlingar, som utfördes av Schalburgkorpset och liknande sammanslutningar användes ordet "*schalburgtage*"

1943, mars – Hvidstengruppen bildas. Medlemmarnas viktigaste mötesplats var Hvidstens Kro, 10 km norr om staden Randers på Jylland. Gruppens uppgift var att ta hand om sprängämnen och vapen som nattetid kastades ner från brittiska flygplan. Krigsmaterielen spreds sedan över hela landet och spelade en viktig roll för motståndsrörelsen. Den 29 juni 1944 avrättades åtta av gruppens medlemmar i Köpenhamn.

1943, "våren" – Holger Danske bildades. Denna grupp var en av de största och mest framträdande motstånds-grupperna under den tyska ockupationen av Danmark under andra världskriget. Vid krigsslutet 1945 uppgick Holger Danske till cirka 350 medlemmar, och gruppen var känd för sina effektiva sabotageaktioner och mord på informatörer (över 200 stycken). Flera välkända personer var en del av Holger Danske, däribland Bent Faurschou-Hviid (känd som **Flammen**) och Jørgen Haagen Schmith (känd som **Citronen**).

1943 AUGUSTIUPPRORET – När den danska regeringen vägrar gå med på tyska krav så upplöstes regeringen av den tyska ockupationsmakten. Antalet sabotage hade ökat och strejker

utbröt. Den 29 augusti så avväpnades det danska försvaret. Visst motstånd, bl.a. så sänktes en del av den danska flottan (32 av de större fartygen). Strider som kostade strider 23 danska och 5 tyska soldater livet bröt ut. Stor oro med många protester bröt ut på olika platser i Danmark.

1943, 16 september – Danmarks frihedsråd bildas ("alternativ regering – samordna motståndsgruppernas aktioner" – blev aldrig någon större samordning)

1943, oktober-november – "FLYKTEN ÖVER SUNDET". Den stora majoriteten av de danska judarna (6000–7000) lyckas fly till Sverige efter att ha blivit förvarnade (av den tyske diplomaten Georg Ferdinand Duckwitz) om att de skulle skickas till koncentrationsläger.

1943, hösten/vintern - Petergruppen var en terroristgrupp som bildades i slutet av 1943 under ockupationen av de tyska ockupationsstyrkorna och som utövade så kallad motsabotage som svar på motståndsrörelsens sabotageaktioner. Från den 31 december 1943 till den 4 maj 1945 utförde gruppen 94 mord, 25 mordförsök, 8 tågattacker som kostade 26 liv, 157 explosioner av byggnader med mera... Den 4 januari 1944 dödades Kaj Munk av Petergruppen. Petergruppen bestod initialt av 13 män, varav sex var danskar.

1944, juni/juli – FOLKSTREJKEN – En folklig protest mot utgångsförbud eskalerade i gatukravaller och storstrejk i Köpenhamn. Sommaren 1944 fick den danska motståndsrörelsen de tyska ockupanterna att vika – på order av Hitler.

1944, 19 september – HIPO-kåren (danska: HIPO-korpset) var en dansk hjälppolisstyrka, upprättad av tyska Gestapo den 19 september 1944, när den danska civila polisstyrkan upplöstes och flera av dess officerare arresterades och deporterades till koncentrationsläger i Tyskland. Majoriteten av HIPO:s medlemmar rekryterades från danska nazistkollaboratörer som underrättelseavdelningen vid Schalburgkorpset.

1944, december – Lorenzengruppen gick med i den tyska underrättelsepolisen. Här underställdes de den danska HIPO-kåren (Hilfspolizei) som avdelning 9c. Gruppen var ansvarig för gripandena av 600–800 misstänkta motståndskämpar. Den tog ofta till tortyr och likvidationer. Under ockupationen försökte den danska motståndsrörelsen likvidera Lorenzengruppen.